GAZETA KRAKOWSKA

Nro 32.

Z KRAKOWA DNIA 22 KWIETNIA 1821 ROKU W NIEDZIELĘ.

— *Z Krakowa.* —

Zapowiedziane przez Komitet d. 14 b. r. rozpoczęcie tegoroczne robot około Mogiły Tadeusza Kościuszki, na dniu 16 rano odbyło się świetnie. Czas naypięknieyszy sprzyiał; oddział milicyi kraiowey uzbroiony w narzędzia do kopania ochotnicy z Gmin mieyskich, i wielka liczba ludu i znakomitych osób oboiey płci tak prywatnych iako i rządowych, przez Stawiarzy do tey roboty ugodzonych, okryły górę Bronisławy. Po Mszy S. odczytaney przy Spiewach i muzyce w Kaplicy, X. Kanonik Sołtyk poświęcił narzędzia i Księgę do zapisywania ofiar przeznaczoną. Za Prezyduiący w Komitecie Jenerał Paszkowski od niego do tego wezwany, przemówił w następuiący sposób:

" Nim rozpoczniemy roboty, przemówić mam do was z obowiązku, ukochani rodacy, słowo z serc waszych wyięte, do naszey czynności zastosowane.

" Stoiemy tu wszyscy iako zesłańcy naszego narodu i wszystkich całego Swiata uczciwych ludzi, abyśmy zaczęte dzieło usilnie wznosili. Jeżeli ieszcze, co do iego martwey postaci, są niezaspokoione mniemań życzenia; potrzeba Serca, powszechna i ta sama, iak w dziéciach życie tak chwalebnych dokonanych czynach pamiątkę swoią zachować usiłuie na wzór Boga, którego dzieł pomniki równe iego wszechmocności umysły nasze naginaią, ale Serca podnoszą do niebios, ożywionym uczuciem Opatrzności, zachowuiący w nich upomnienia tych cnot i tey skromności, które iedynie ród nasz uszczęśliwić mogą.

" Potrzeba nam znaków na wszystko, znaiomych, niewzruszonych, niezatartych; a ten, który nam naydoręczniey, naypowszechniey, który w iednym zakresie obeymuiąc wszystkie, wyobrażenia nasze godzi i iednoczy: temu potwierdzenie czasów i wieków sama trwałość ziednywa.

" Takim iest ten który tu własnemi rękoma, dla siebie, dla całego spółczesnego świata i dla potomności wznosicie; znak cnot, skromności i prostoty które wielbicie i które w duszach waszych odpowiedne zawsze czucie znayduią.

"Wzniosą go wasze ręce pod niebiosa, a te z upodobaniem poglądać będą na niego; wzniosą i uwieńczą to dzieło radosney wróżby w iednomyślności i zgodzie usiłowań waszych. Z nim sami w pracy wznosić się będziecie i za każdym stopniem bliżsi dokonania, zbliżać się coraz będziecie do tey swobody, która upodobanie w sobie samey znayduie.

" Wznosząc mogiłę Kościuszki, znak wieczno trwały cnot i przymiotów narodu naszego, pomnicie, że na nich iedynie oparte są nadzieie Oyczyzny i ludzkości; a wznosząc się całą duszą do nich, bądźcie pewnemi, że iak ta mogiła przez was dokonaną, tak szczęście i swobody całego waszego rodu zapewnione zostaną. "

Poczem rzucono się z podwoioną gorliwością do roboty i tkliwe dowody ulubienia tey pracy licznie się odnowiły. Przeszło tysiąc złotych ofiar w Książkę zapisano. Mamy nadzieię, że przy zaprowadzonym porządku, budowa ta szypko postępować będzie. Jest Konduktor i Dozorca do ciągłego doziérania, a na każdy tydzień dwóch Członków Komitetu do nadzoru. Na ten tydzień trudnią się tem JW. Józef Hrabia Wodzicki i W. Florylan Straszewski.

Z Petersburga d. 15 Marca d. k.

Dyrektor handlowego banku Państwa, Kamerjunkier 5tey klassy von Baronów, mianowany iest rzeczywistym Radcą Stanu, i ma zarządzać kantorem tego banku w Rydze.

Radca stanu Kaczubey, zostaiący dotąd w Ministeryium Skarbowem, mianowany iest Dyrektorem Kommissyi umorzenia długow Państwa.

Filip Dukowicki, Kupiec 3ciey giełdy z Ładogi, na szkołę handlową Petersburgską zapisał 10,000 rubli.

W przeciągu miesiąca Lutego, z pakhauzu tamożni Astrachańskiey, wydano towarów zagranicznych za 383,878 rubli 22 1/2 kop. wyszło za granicę za 104,359 rubli.

W Powiecie Staryckim, w puszczy Pułkownika Niemcowa, ku wielkiemu zadziwieniu mieszkańców, na początku iesieni 1820 r. pokazał się Łoś bardzo wielki. Obywatel Porucznik Rokin trzy razy starał się poymać go w sieci, ale Łoś ie przeskakiwał. Nakoniec 25 Lutego od czterech trafnych strzałów, Łoś zaplątał się w sieci i rohatynami zakłoty. Był wysokości 2 arszyny i 9 wierszków, a ważył 24 pudów.

Z Paryża d. 4 Kwietnia.

Podług pism naszych Minister Rossyyski spraw zagranicznych Hr. Nesselrode oczekiwany tu iest w krótce. — Margr. de la Ferownay, poseł nasz przy Dworze Petersburgskim, który tu przybył, miał wczoray u Króla posłuchanie.

Xiężna Carignan przybyła do Marselii.

Pan Bignon znayduie się teraz w Lisieux.

Z pod niespracowanego pióra Xiędza Pradt wyydzie w tych dniach nowe pismo o kongressie Laybachskim i sprawach Neapolu.

Chrzest Xcia Bordeaux oznaczony teraz iest niezmiennie na 1 Maia.

Kilka pułków w północnych departamentach odebrały rozkaz udania się do Lyonu i Delfinatu, dokąd uda się także z La Fere park artyleryi.

D. 30 z. m. nadeszła tu wiadomość,

że mięszkańcy Xięstwa Monaco (przy Nicei) które ma własnego Xcia, dawniey pod Francuzkiem, a teraz pod Sardyńskiem zostaie zwierzchnictwem, żądali także konstytucyi Hiszpańskiey i onę przyjęli.

D. 31 Xże Castelcicala odebrał wiadomość, że Jenerał Wilhelm Pepe odpłynął d. 21 z Neapolu z 200,000 dukatów do Hiszpanii.

Pan Heunecart wydawca dziennika Frankfortskiego otrzymał od Xcja Metternicha złotą tabakierę w podarunku.

Margr.bia Wilhelm Badeński przybył do Paryża.

Z Londynu d 3 Kwietnia.

Potwierdzenie wiadomości, że Neapol d. 24 Marca otworzył swoie bramy woysku Austryiackiemu i wypływaiące z tego prędkie ukończenie woyny, sprawiło tu wielkie zadziwienie. Nic iednak bardziey nie uderza, iak krótki zawód rewolucyi Piemontskiey. Ministrowska gazeta Goniec tak względem tych zdarzeń pisze: " Gdyby pogarda nie przytłumiała radości, któż potrafiłby się wstrzymać od śmiechu nad temi ludźmi, którzy własne swoie wyobrażenia o wolności i niepodległości za życzenia ludu podaią? Lecz z ubolewaniem widzieć się daie iak ci rewolucyioniści z politycznego bezpieczeństwa kraiu, publiczney spokoyności i życia swoich współziomków żarty sobie czynili. Coż Neapol zyskał przez zamachy stronnictwa? Czytaymy z uwagą, co istotnie nastąpiło, gdy Austryiacy na przod się posuwali i porownaymy to z świetnemi mowy rewolucyynych mowców i wodzów. Nadaremnie sadzono się na wmowienie świętego i gorliwego zapału w 100,000 Neapolitanów, którzy postanowili, albo bydź wolnemi, albo umrzeć. Zdaie się okazywać, iż żołnierze bić się nie chcieli, a większa część ludu nie pragnęła odmiany. Lecz dla docieczenia tey taiemnicy narod pogrążony został w przykrem położeniu i drogo iey odkrycie opłacił. Gdy zwrociemy uwagę na zdarzenia, które od 3 miesięcy we Włosech zaszły i pomyślemy iakie teraz widoki ten kray czekaią, tedy nie znaydziemy dosyć słów do wyrażenia obrzydzenia, które każdy dobrze myślący człowiek mieć powinien o postępowaniu ludzi, którzy dla dopięcia ambitnych swoich widoków takie nieszczęścia na własną oyczyznę ściągnąć mogli.,,

Pisma oppozycyyne przemawiaią w prawdzie innym wcale ięzykiem, ale niemniey wyrażaią, iż zawiedzione zostały ich oczekiwania. Gdy Xże Geneweński wszystkie czynności, które tymczasowy rząd w Turynie po wyieździe Króla Emanuela przedsięwziął, za żadne ogłosił i na żadną odmianę w dotychczasowym rządzie nie zezwala, wyraża gazeta Times (także oppozycyyna.) iż nie poymuie iak Minister w takich okolicznościach odważyć się mógł wydać takie oświadczenie, iakie Minister Hr. Santa Rosa w Turynie d. 24 Marca ogłosił, i dodaie następuiącą uwagę: " Uważamy to pismo, iako formalne wypowiedzenie woyny Austryi, i to nas w tym iedynym płodzie narodowey nieprzyiaźni naywięcey zastanawia, że ieżeli autor iego zupełnie zmysłów nie utracił, tedy wcale inne mieć musi widoki o nadziejach i oczekiwaniach rządu Neapolitańskiego, nad te, o których urzędowe pisma Austryiackie mowią. Co do Sardy-

)2(

nii dozwolić sobie musiemy powiedzieć otwarcie: że zdaie się iakoby Król był kochany, a rząd powszechnie łagodny i iednostayny. Lecz nie należy dla tego przerywać spokoyności i dobra kraiu, że powierzchni kształt iego nie podoba się oku. Nie uroione, ale istotnie nieznośne uciemiężenia usprawiedliwić tylko mogą rewolucyią.,,

Oto iest wspomnione wyżey oświadczenie Hr. Rosa:

W Turynie d. 24 Marca.

ROZKAZ DZIENNY.

Wyrokiem z d. 21 b. m. Xcia Karola Alberta Sabaudyi Carignan, któremu N. Król Wiktor Emanuel powierzył rządy Królestwa, mianowany zostałem Ministrem woyny i morskim. Na mocy prawnego moiego powołania poczytuię za móy obowiązek w okropnych okolicznościach, w iakich się kray znayduie, oświadczyć braciom moim oręża uczucia wiernego swoiemu Królowi i posłusznego Piemontczyka. Xże Rejent opuścił stolicę bez uwiadomienia o swoim postanowieniu ani junty, ani Ministrów. Zamiary tego Xcia, który oddawna był nadzieią dobrze myślących mężów, okazuiąc liberalne uczucia i przywiązanie do spraw Włoskich, niepowinny bydź przez żadnego walecznego Piemontczyka źle brane lub fałszywie wykładane. Kilku przekupionych przez zagranicę zdrayców swey oyczyzny uwiedli potwarzami i podstępami młodego Xcia, któremu zbywało na doświadczeniu. Wyszedł wprawdzie wyrok z podpisem Króla naszego Karola Felixa; lecz Król Piemontski znayduiący się u Austryiaków, koniecznych naszych nieprzyiaciół, uważanym tylko bydź może iako więzień. Cokolwiek więc nakaże, nie może bydź i nie powinno iako z iego woli pochodzącem uważane. Gdy przemówi do nas iako wolny, na ówczas iako posłuszne dzieci słuchać będziemy iego oycowskich rozkazów. Żołnierze Piemontscy i wy gwardyie narodowe chcecież woyny domowey? Jestże waszą wolą, aby wasz kray zalały obce narody? Chcecież widzieć spustoszone wasze pola, wasze miasta i wsie złupione i płomieniom oddane? Chcecież wyrzec się waszey chwały i wasze zhańbić chorągwie? Jeżeli w tem wszystkiem taka iest wasza wola, tedy niechay Piemontczykowie przeciw Piemontczykom podnoszą oręż, niechay bracia przeciw braciom walczą! Dowodcy rozmaitych korpusów, officerowie, podofficerowie i żołnierze nie pozostaie wam inny środek iak zgromadzić się pod waszemi chorągwiami; pośpieszaycie więc zatchnąć ie nad brzegami rzek Ticino i Po. Oczekuie was Lombardyia i gdy przednia wasza straż pokaże się w tym kraiu, wszyscy powstaną i póydą przeciw nieprzyiacielowi. Biada temu, ktoby innego będąc zdania odmawiał od tak koniecznego środka. Nie zasługuie takowy ani na chwalebne imie Piemontczyka, ani na zaszczyt dowodzenia Piemontczykami. Bracia oręża! Teraźnieysza epoka ściągnie całey Europy na siebie uwagę. Nie będziemy opuszczonemi: podniesie się Francyia i dzielnie nas wesprze. Żołnierze i gwardyie narodowe! Nadzwyczayne okoliczności wyciągaią nadzwyczaynych działań. Jeżeli się ociągać będziecie, tedy wasz kray i wasz honor cierpieć na tem będą. Czyńcie waszą powinność! Junta narodowa i Mi-

nistrowie uczynią swoią. Xże Karol Albert przez waszą dzielną postawę i zgodność nabierze odwagi, a Król Karol Felix podziękuie wam kiedyś za utrzymanie niepodległości iego tronu.

(pod:) *Hr. Santore de Santa Rosa M. W. M.*

Wczoray zachodziły w niższey izbie po ostatni raz spory względem billu za Katolikami, i sprzeciwiaiący się dokładali wszystkich sił do obalenia go. P. Peel mówił szczególniey przeciw niemu; lecz gdy przyszło do głosowania okazało się za nim 216 głosów przeciw 197, a zatem większością 19 został po trzeci raz odczytany, przyięty i do wyższey izby odesłany, gdzie ieszcze, nim przyydzie do sankcyi Królewskiey, nie mało sprzeczności i rozbierań wytrzymać musi.

Król zwiedzić ma w Sierpniu Niemieckie swoie kraie, i poiedzie z Londynu przez Kale, Bruxellę, Akwisgran, Spa, Kolonią, Frankfort, Kasel do Gettingi. Aż do granicy Hanowerskiey zachować J. K. M. ma inkognito.

Pisma tuteysze utrzymuią, iż tak rząd nasz, iako i Turecki protestowały się przeciw przeyściu Rossyyskiey woienney floty przez Darnadelle przeciw rewolucyynym kraiom południowey Europy.

P. Monroe został powtórnie (znowu na 4 lata) Prezydentem Ziednoczonych Stanów północney Ameryki obrany, i w wstępney swey mowie d. 6 Marca położenie tey Rzpltey opisał dokładnie. Zatwierdzenia traktatu względem ustąpienia Floridów są iuż wymienione, i przy dalszey woynie między Hiszpanią i osadami będzie ciągle ścisła neutralność zachowana. Rozpoczęte w roku przeszłym w Paryżu z Francyią układy przeniesione zostały do Wassingtonu. Względem handlu między Ziednoczonemi Stanami i Angielską Ameryką i zachodniemi Jndyiami nie przyszły ieszcze układy do skutku; ale względem solenia ryb iuż się z korzyścią dla obu stron ułożono. Przeciw rozbóyniczem kraiom i do zasłonienia handlu na spokoynem morzu potrzebne iest utrzymywanie eskader. Przy zaburzeniu Europy nie zaniedbane są środki do utrzymania praw morskich. Położenie wewnętrzne odmalował naykorzystniey: od pokoiu 1814 r. pomimo zmnieyszenia gruntowego i konsumpcyynego podatku spłaconych zostało 67 mill. dolarów długu narodowego. Dla przyspieszenia oświaty pomiędzy Jndyianami przyłączone są do Ziednoczonych Stanów wielkie pustynie, nad któremi przywłaszczaią sobie uroione zwierzchnictwo i grunta rozdane są na własność.

Z Lizbony d. 14 Marca.

Oto są celnieysze punkta uchwalonych przez nasze Stany 37 artykułów zasad do konstytucyi. 4) i 5) Nikt niemoże bydź bez udowodnionego występku uwięziony, wyiąwszy konstytucyią obięte przypadki, lecz i wtenczas powinien sędzia we 24 godzin na piśmie usprawiedliwić uwięzienie. 12) Kara dotykać tylko ma skazanego; konfiskacyia, odsądzenie od czci, chłoska, piętnowanie, tortury i inne sromotne i okrutne kary są zniesione. 15) Taiemnica listowa iest nietykalna i poczta odpowiada za przestępstwo tego rodzaiu. 16) Narod Portugalski składa się z wszystkich Portugalczyków w obu

częściach świata Lecz konstytucyia rozciąga się tymczasowo tylko do mięszkaiących w Portugalii i Algarbii, ponieważ te tylko wysłały deputowanych do Stanów. Samowładność iest tylko w narodzie; ten iest wolny i niepodległy, i nie może bydź niczyią własnością. 17) Religiia Portugalskiego narodu iest Rzymsko-Katolicko-Apostolska. 22) Przyięta raz konstytucyia nie może bydź przed 4 latami zmienioną; dwie trzecie części członków zgodzić się na zmianę powinny i deputowani potrzebuią do zmiany osobnych pełnomocnictw. 23) Veto Królewskie iest tylko tymczasowe i nie rozciąga się do ustaw, które teraźnieysze Stany nadaią. 25) Proponowanie ustaw należy do Stanów. 26) Król znaydować się tylko może w zgromadzeniu przy zagaieniu i zakończeniu iego posiedzeń. 27) Stany zgromadzaią się corocznie na 3 miesiące; mogą iednak swoie posiedzenia przedłużyć, ieżeli dwie trzecie części członków uznaią tego potrzebę; lecz Król niemoże ich ani przedłużyć, ani rozwiązać. 29) Stany mianuią Rejenta, zatwierdzaią traktaty z obcemi Mocarstwami, zabronić mogą użycia woysk obcych w państwie, oznaczaią stopę i wartość monety. 30) Junta z 7 członków pozostanie pod czas rozeyścia się Stanów w stolicy, i może ie w opisanych zwołać przypadkach. 31) Ministrowie są szczególniey odpowiedzialnami za nadwerężenie wolności, bezpieczeństwa i własności osób, tudzież za rozrzutność i złe użycie grosza publicznego. 32) Każdemu Królowi przy zaczęciu panowania oznaczony zostanie przyzwoity apanaż. 33) Stany podaią kandydatów do rady stanu. 34) W podatkowaniu niema żadnego wyiątku.

Rewersa na długi kraiowe maią bydź przy przedarzy dóbr narodowych w nominalney swey wartości przyymowane, i władze maią tylko w kraiu używać skarbowych papierów.

Z Madrytu d. 23 Marca.

Stany uchwaliły porządek wewnętrznego swoiego postępowania. W sali tak tron będzie postawiony, aby podczas Królewskiego posiedzenia wszyscy urzędnicy stać mogli około J. K. Mci. Na stole Prezesa znayduią się krucyfix, dwa exemplarze konstytucyi, przepis postępowania i uchwalone ustawy. Artykuł tyczący się porządku podczas posiedzeń iest nader surowy. Deputowani podczas mowienia iednego zachować muszą naywiększe milczenie. Nie wolno przerywać drugiemu mowy; Prezes ma moc napomnieć zapominaiącego się deputowanego, a ieżeliby napomnienie do trzeciego razu nieskutkowało, może mu nakazać na czas tego posiedzenia ustąpić z sali i temu rozkazowi uledz każdy deputowany musi. Sąd na deputowanych w przypadkach kryminalnych składa się z dwóch oddziałów, pierwszey i drugiey instancyi. Członki do tego sądu obierane są przez Stany losem i odnawiany iest co dwa lata. Artykuł względem zasiadania w Stanach Ministrów, gdy potrzebne iest od nich wyiaśnienie, stanowi, iż zasiadaią na publicznych posiedzeniach bez żadney różnicy pomiędzy deputowanemi, ale oddalić się muszą skoro izba przystępuie do głosowania.

D. 20 P. Calatrava zdał Stanom sprawę w imieniu kommissyi o stanie narodu

i przedstawiać się maiących środkach. Nie uszły uwagi kommissyi wszystkie zaszłe w Hiszpanii zaburzenia, kłótnie w Saragosie, temtowanie uwiezienia rodziny Królewskiey, zamachy junty Apostolskiey, rozruchy w Madrycie z powodu gwardyi Królewskiey, i zdaie się okazywać, iż istnieie naywyższa junta, która ma pod sobą zaprzysiężonych podwładnych spiskowych. Ta junta zawiązaną iuż była przed zebraniem się Stanów i ma odnogi swoie we Francyi, zakupuie broń nowo bitemi w tym roku pieniądzmi. Jako sposób zniszczenia iey zamachów zalecone iest szczególniey urządzenie narodowey milicyi, dzielne środki przeciw intrygom zbiegłych za granicę Hiszpanów i przyśpieszenie urządzenia duchowieństwa. Wiele innych rzeczy zostawiono na tayne posiedzenia. Odczytany iednak został powiększey części własną ręką przez Nadwornego Kapelana Vinuesa napisany plan. Wyraża on w nim: "Dla zrobienia przeciwney rewolucyi musi Król nagle zwołać Ministrów (przeszłych) i radców stanu, Infant Don Carlos uwięzi ich z boczną gwardyią, a Xże Infantado z batalionem gwardyi i pułkiem Xiążąt osadzi bramy Madrytu. Pułk Xiążąt ma naypierwey zacząć krzyczeć: niech żyie Religia! niech żyie Król! niech żyie oyczyzna! Smierć konstytucyi! Kamień konstytucyyny ma bydź obalony, a uroczysta processyia zakończyć się ma spaleniem konstytucyi i chorągwi milicyi. Potem wydana bydź ma odezwa o przedsięwziętych środkach i przywracaiąca wszystko do stanu, iaki był przed 6 Marca 1820. Liberaliści maią bydź uwięzionemi i na 3 klassy podzielonemi; pierwsza iako głównych zbrodniarzów śmiercią ukarana, druga wygnana lub zamknięta, a trzecia ułaskawiona. Prawda, dodaie Vinuesa, że przy uskutecznieniu tego planu życie J. K. Mci i Infantów wystawione iest na niebezpieczeństwo; lecz potrzeba zaufać Opatrzności i chcąc bydź godnym berła, potrzeba umieć gardzić niebezpieczeństwem."

Od uwięzionych w Burgos nadeszła do Stanów skarga, że sędziowie używaią naprzód namowy, potem groźby do wymuszeaia na nich wyznania, że Król należał do zarzucaney im winy.

Król uwiadomił Stany o zaszłych w Turynie zdarzeniach, które uchwaliły podziękowanie za to Monarsze i prosiły go, aby nakazał radosny obchód, dla okazania, iak dalece obchodzi Hiszpaniią wolność Włoch. Pisma tuteysze głoszą, że Król Sardyński złożył koronę na rzecz Xcia Carignan, i że Piemontczykowie ciągną przeciw Medyiolanowi.

Nasi deputowani do Buenos-Ayres wysłani proponowali tamteyszemu rządowi konstytucyią naszą. Propozycyia ta przyiętą została, ale pod warunkiem: aby południowa Ameryka wraz z Peru oddzielną pod młodszym synem Króla stanowiła Monarchiią, i prawodawcze iey ciało zgromadzało się w Lima. Na takowy warunek oddzielaiący zupełnie osady od macierzystego kraiu nie mogli deputowani zezwolić, i opuścili d. 30 Grudnia Buenos-Ayres.

Z Jass d. 12 *Marca.*

Powstanie Xcia Ipsylantego czyni nader wielkie postępy. W iednym tylko odległem ztąd mieyscu zebrało się zaraz

przeszło 2000 ochotników, którzy dobrze uzbroieni tu ciągną. Wszyscy synowie zagranicą bawiący wezwanemi są przez oyców do powrotu i stawienia się pod chorągwie, pod któremi wszystko się łączy. Kto nie może sam iść w pole, daie pieniądze, a tych ilość przechodzi wszelkie oczekiwanie. Ktoby widział żywe krzątanie się Greków, rozumiałby, że nieprzyiaciel iest iuż przed naszemi bramami.

Hospodar nasz Xże Suzzo (a) wspiera wszystkiemi swoiemi siłami dzieło powstania: dał znaczną summę pieniędzy; ieden z bankierów złożył ieden milliion, a ieden z Boiarów pół milliiona rubli; żydzi nawet składaią znaczne ofiary, tak iż wcale nie zbywa na potrzebnych do tego celu pieniądzach, i zaciągaiącym się obcym daią znaczne pieniądze na rękę. Mondur nowych Greków iest czarny, długie pantalliony, kurtka z białemi sznurkami i opadaiąca czapka, na którey z przodu znayduie się trupia głowa na założonych na krzyż kościach. Kokarda trzech kolorowa czarna, biała i czerwona.

Rozchodzą się tu pogłoski, że Greccy mięszkańcy opanowali twierdzę Galacz (b) i Turków wyrznęli, że Grecy w Stambule zrobili poruszenie i w tem zamięszaniu opanowali zbroiownią, i że Grecki Archimandryta został w tey stolicy uduszony. (Ostatnie z Stambułu doniesienia nie są pewne, ponieważ przybyły ztamtąd d. 13 Marca do Odessy okręt nic o nich nie wspomina.)

Turecki Aga uciekł z 11 officerami do Austryiackiey Bukowiny.

— D. 13. —

W tey chwili wydany został przez Xcia Jpsylantego z iego obozu rozkaz dzienny do Hellońskich woiowników pod dowodctwem Pułkownika Bazylego Karabia, w którym życzy im szczęścia do odniesionego pod Galaczem zwycięztwa.

Od granic Multan d. 17 Marca.

W Jassach zostały po nabożeństwie trzy chorągwie poświęcone, pod któremi wykonano potem z naywiększym zapałem przysięgę. Chorągwie te są iak kokardy trzech kolorowe; na iedney ich stronie znayduie się krzyż (c) z napisem: "Z tym zwyciężemy! niech żyie wolność! Na drugiey powstaiący z popiołów Fenix. Powstanie w Multanach ma związek z powstaniem w Wołoszczyznie, dokąd Xże Jpsylanty wyruszyć miał z 4000 ludzi, dla złączenia się zapewne ztamteyszemi powstańcami. Planem powstania wszystkich Greków bydź ma wybicie się z pod władzy Tureckiey i utworzenie Nowo-Greckiego państwa. — Ali Basza Janiny miał zostać chrześciianinem, przybrać imie Alexandra, a podług innych Konstantego, i przystąpić do związku Greckiego.

(a) Syn zmarłego w Styczniu r. z. Hospodara Wołoskiego Alexandra Suzzo, który w r. 1819 po ucieczce z wielkiemi skarbami do Genui Xcia Caradia, na Hospodara przez Portę wyniesiony został.

(b) Miasto w Multanach, w powiecie Kohurło, liczące do 5000 mięszkańców.

(c) Umieszczenie krzyża na chorągwiach pochodzi zapewne z podania, że gdy Konstantyn ciągnął przeciw Maxencyuszowi, postrzegł na Niebie krzyż, kazał go na swoich chorągwiach umieścić, a gdy zwyciężył, przyiął religiią Chrześciiańską.

DODATEK
DO Nro 32.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 22 KWIETNIA 1821 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Włoch d. 29 Marca.

Xżę Kalabryi wyiechał d. 26 z Neapolu do zamku Caserta. — Szczątki woyska Neapolitańskiego oczekuią w wskazanych im przez Jenerała Frimont mieyscach dalszych rozkazów.

Xięstwa Pontecorvo i Benewent, które woyska Austryackie tymczasowo zaięły, zwrocone zostały władzom Papiezkiem. Oyciec S. posłał do Pontecorvo tymczasowego Gubernatora, a w Benewencie obiął tymczasowo rządy Kardynał Arcybiskup Spinucci. Mięszkańcy ostatniego Xięstwa posłali Oycu S. akt poddania się, w którym proszą o darowanie im winy za podniesienie buntu.

Gazeta Medyiolańska zawiera list Pasterski Arcybiskupa Novary pod d. 28 Marca napominaiący Piemontczyków do spokoyności i posłuszeństwa. Daley donosi, że w Turynie panuie wielki nieład, że wszyscy dawni Ministrowie nie chcą przyiąć swoich urzędów. Xżę Cisterna znayduie się w Genewie; zabezpieczenie swey osoby i rodziny zdaie się bydź przyczyną iego oddalenia. Hrabiowie Lodi i Laval, byli Ministrowie Króla Emanuela, znayduią się także z około 20 officerami gwardyi Królewskiey w Genewie.

Turyńskie zaś gazety zawieraią: że tymczasowa junta uchwałą z d. 22 Marca ogłosiła swoie posiedzenia za nieustaiące; że zewsząd przybywaią oddziały woyska dla uzupełnienia się, i że liniiowe woyska idą nad granice i nie zbywa im ani na ludziach, ani na broni, ani na pieniądzach. O potaiemnym wyieździe Xięcia Carignan tak iedna z Turyńskich gazet pisze: " Biegaią smutne pogłoski, które zdaią się uwłaczać prawdziwem uczuciom Xcia Rejenta. My strzedz się będziemy wyrzec co w tak delikatnym przedmiocie, gdyż dowody tu mówić powinny; a lubo sami przypuszczamy zdradę, lepiey iednak iest przesadzić rzecz, niżeli polegać na zawodnem bezpieczeństwie. Lud Portugalski powinien nam w tey mierze posłużyć za przykład, a na ów czas zniknie niebezpieczeństwo. Cała panuiąca rodzina znayduie się w Brazylii, rejencyia obięła władze rządu bez naruszenia niepodległości lub szlachetney postawy, iaka narodom przystoi. Zaprzeczyć nie możemy, iż okoliczności są przykre; ale sposób wyratowania się iest, aby

śmiało przeciw niebezpieczeństwom postąpić, i t. d.,

W Porto Ferraio (na wyspie Elbie) uwięziono kilka osób, które naśladować chciały rewolucyie w Neapolu i Piemoncie.

Od brzegów Menu. d. 8 Kwietnia.

Wychodzący w Stuttgardzie dziennik Merkury Szwabski zawiera pod napisem z Strazburga d. 28 Marca co następuie: Ostatniey nocy wrzucono do tuteyszych koszar artyleryi na kilką rąk przepisaną odezwę, w którey powiedziano żołnierzom: że starają się podniecić ich przeciw obywatelom; lecz obywatele nie lękaią się bagnetów, przekonanemi nadewszystko będąc, że żołnierze są Francuzami. Odezwa ta kończy się temi słowy: „niech żyie wolność obywatelska, konstytucyia r. 1791 i Francyia!„

Znaczna liczba Południowo-niemieckich i Szwaycarskich Xięgarzów umówili się, iż niechcą bywać na iarmarkach Lipskich z powodów, które poźniey do wiadomości publiczney podadzą. Postanowili w iednem mieście południowych Niemczech założyć iarmarki xięgarskie, i na zaniesione do panuiącego nad tem miastem przełożenie, otrzymali zezwalaiącą odpowiedź.

TEATR KRAKOWSKI.

Miło iest czytać sprawiedliwie oddane pochwały, lecz bolesno widzieć opuszczonych nawiększych Melpomeny kochanków... Oddane w dodatku do Nru 28 Gazety wolnego kraiu zalety Pani Skibińskiey iako dobrey Aktorce i nierównie lepszey Śpiewaczce, są iedne z naysłusznieyszych; lecz nie umieszczenie obok Talmy i Leduchowskiey Pani Szymkayłowey iest przykrem dla znawcy sztuki Drammatyczney — Na cóż nam szukać Talmy, na co Leduchowskiey, skoro Scena Krakowska szczyci się Szymkayłową.. Dla czegóż obcych przywodzić mamy na przykład, kiedy bez zarómienienia twarzy pięknie utalentowaną Szymkayłową wystawić możemy, i obok Leduchowskiey śmiało umieścić... Zwalczmy uprzedzenie dające mieysce cudzemu, a w ten czas dopiero sąd każdy będzie miał swą wartość. Zrzućmy z siebie zasłonę lekkomyślności i przywidzenia, która nam zabrania widzieć w Rodakach talentów godnych uwielbień, na iakich może i zagranicznym zbywa.. Nikt zaiste prewyższyć niezdoła Panią Szymkayłową w zawodzie scenicznym, równie Thalia iak i Melpomena uwieńczyły ią wieńcami swoiemi, a tem samem przyznały iey wyższość... Czyli nam się dało widzieć w roli Lanassy lub Ofelii, czyli Praxedy (w Żółkiewskim pod Cecorą) lub Elżbiety (w Władysławie pod Warną) wszędzie okazuie się talent usilną wykształcony pracą, który my zupełnym opuszczeniem sceny umiemy nadgradzać... Bolesno iest słyszeć że tak dobrey Aktorce, w sztuce na iey dochód poświęconey, więcey przyniósł zysku paradis w Wilnie niż cały Teatr w Krakowie.

Znawcy i Wielbiciele sceny Drammatyczney! nie ustaycie w swych chęciach dla Teatru Narodowego w Krakowie, wspierayce go swoią bytnością, bo tego szacunek dla talentów wymaga, strata albowiem iakąbyśmy ponieśli w odieździe Skibińskich i Szymkayłów byłaby okrutnym ciosem dla sceny naszey i wcale nie wynadgrodzonym.

Przyiaciel Prawdy.

DONIESIENIA.

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Gdy licytacyia publiczna trzechletniey dzierżawy Dóbr Jaworzna z przyległościami i z propinacyią pod dniem 24 z. m. przez pisma publiczne ogłoszona dla braku Licy-

tantów skutku nie odebrała; przeto do odbycia tey, nowy termin na dzień 10 Maia r. b. godzinę 10 zrana naznacza się pod warunkami, iakie poprzednio mianowicie w Dzienniku Rządowym Nr. 11 umieszczone były, to iest: Dzierżawa ta początek swoy bierze od dnia 1 Czerwca r. b. Summa pierwszego wywołania zacznie się od Złpol. 27560. — Vadium 10 części summy tey odpowiadające licytować chcący przed licytacyą złożą. Nakoniec o innych warunkach Konkurenci w Wydziale Dochodów Publicznych, gdzie licytacyia odbędzie się, wiadomość każdego czasu powziąść będą mogli. — W Krakowie d. 17 Kwietnia 1821 r.

Grodzicki.
Gaudom ki, S. W.

Niżey wyrażona Konstancyia Cynkowa Obywatelka Królestwa Polskiego niegdy ś. p. W. Antoniego Cynke Dóbr Szumska w Województwie Sandomierskim położonych Dziedzica małżonka pozostała wdowa, podaie do publiczney wiadomości, iż przed lat kilkoma po zgonie Męża, a następnie i Syna ś. p. Alexandra Cynke w Jurkowicach w Województwie Sandomierskim zmarłego, niżey wyrażoney Rewers oryginalny prywatnie sporządzony, a za Epoki ieszcze rządu Austryiackiego przez ś. p. Wincentego Dembińskiego na rzecz Męża podpisaney na summę dziesięć tysięcy Zł. pol. wystawiony czyli z papierów po zmarłym Synie w Jurkowicach pozostałych czyli z kommody podpisaney przez niewiadomą dotąd osobę celem otrzymania niegodziwego dla siebie zysku wyięty został, i ta osoba kilka lat cudzą własność ukrywaiąca proponować pod nieznanym nazwiskiem miała teraźnieyszemu Dóbr Szumska Dziedzicowi, aby tego w mowie będącego od niey Rewersu nabył, lecz ta propozycya iako od słusznego Człowieka przyiętą nie była. Podpisana przeto ostrzega Publiczność aby w nabyciu tego Rewersu z tą osobą iako cudzą własność zatrzymuiącą wchodzić nie ważyła się, gdyż ten Rewers samey tylko podpisaney iako spadku Dziedziczce prawnie przynależy. Ostrzega nakoniec i osobę ten Rewers ukrywaiącą iżby dla uniknienia nieprzyiemnych dla siebie skutków tego Rewersu dłużey w ręku swoim zatrzymywać nie ważyła się, ale takowy Rewers, aby wprost podpisaney w Krakowie teraz zamieszkałey odesłała. — W Krakowie d. 18 Kwietnia 1821 r.

Konstancyia Cynkowa.

Letka Kareta w nowym guście iest do sprzedania za pomierną cenę: Ktoby sobie życzył widzieć ią albo chciał o cenie dowiedzieć się, niechay do handlu korzennego w podle Starey kamienicy uda się.

W odległości: półtory mile od Miasta pocztowego Małogoszcz, i w bliskości innych Miast Targowych, są do wypuszczenia w Dzierżawę lub przez zastaw z wolney ręki kilka Folwarków z potrzebnemi wygodami. Każdy życzący sobie Dzierżawy lub zastawu dla odebrania informacyi o kondycyach, i obeyrzenia Folwarków, zechcę się zgłosić do Rządcy Dóbr Nieznanowice pod Miastem Włoszczową w Powiecie Kieleckim położonych.

Maciey Knotz ma honor donieść Prześwietney Publiczności, iż od d. 16 Kwietnia r. b. w Winnym iego handlu w Krakowie w ulicy S. Jana pod znakiem Króla Węgierskiego dostać można dobrego czerwonego Budzkiego wina (Ofner) kwarta po Złp. 1 gr. 6, a dobrego gatunku białego Wina Nessmühler zwanego kwarta po Złp. 1 gr. 18. Tamże oprócz innych rozmaitych gatunków Win, znayduie się także dobre piołunkowe, czyli gorzkie Wino, i z wszystkiemi poleca się Prześ: Publiczności.

U Starozakonnego Józefa Goldberg, mieszkaiącego na Kaźmierzu przy Krakowie w Kamienicy Luxenburga pod Nr. 103 znayduie się na składzie na Kleparzu u P. Popławskiego pod Nr. 17 do sprzedania świeża Koniczyna Styryyska do siewu.

Trybunał Cywilny I. Instancyi Województwa Płockiego w Wydziale 2gim. — W celu dalszego rozrządzenia, i obmyślenia stosownych środków postępowania, w wielu ważnych przedmiotach massy Spadkowo-likwidacyyney Ignacego Hrabi Działyńskiego Jenerała, tudzież stosownie do ogólnego postanowienia w tey massie względem corocznego zwoływania iey Wierzycieli, zdawania przez Kuratora relacyi z przedsięwziętych czynności. Wzywa tak Sukcessorów beneficyalnych, iako też wszystkich Wierzycieli massy rzeczoney.

Aby się w terminie dnia 21 Maia r. b. przed Sędzią Trybunału Karolem Chwalibogiem, iako do tego wyznaczonym Delegowanym w mieyscu Posiedzeń Trybunału o godzinie 3ciey po południu, oraz w następnych dniach, nieomylnie zgromadzili, i byli obecnemi, gdy Turski Patron Kurator teyże massy, relacyią z załatwionych w upłynionym roku działań, i osądzonych spraw, tak massy czynney iakoteż i biernej zdawać będzie.

Dla wystawienia zaś Wierzycielom: iż zebranie się ich w wyznaczonym terminie iest nieodzownie potrzebnym, oznaymia im Trybunał: że na teraźnieyszem ich posiedzeniu, następuiące większey wagi przedmioty, roztrzygane bydź maią:

1) Względem sposobu odebrania papierów od Sukcessorów Xawerego Działyńskiego massie potrzebnych, i wyrokiem Trybunału przysądzonych.

2) Względem załatwienia przedaży publiczney Domów w Warszawie, i układu warunków teyże sprzedaży.

3) Względem obmyślenia środków bliższego zainformowania się in loco o pretensyiach do Dóbr Szumskich i Ryszczowskich w Guberniach Kiiowskiey i Wołyńskiey leżących, przez massę Działyńskiego formowanych.

4) Względem pretensyi do Dóbr Konarzewskich przez niegdy Marszałkową Gurowską ś. p. Xaweremu Działyńskiemu odprzedanych.

5) Względem wyiaśnienia pretensyi do Dóbr Kozłowskich w Galicyi.

6) Względem windykacyi wielu Aktywów, które z powodu niewiadomego teraźnieyszego z pobytu, i za mięszkania różnych Debentów massy windykowane i ściągnione bydź niemogą.

7) Względem dalszey pertraktacyi różnych processów tak w kraiu tuteyszym w różnych Sądach i Instancyiach, iakoteż w Wielkim Xięstwie Poznańskim agituiących się.

8) Względem wyboru nowego dla massy tey Kuratora, gdy dotychczasowy dla słabości zdrowia, i innych swych widoków Kuratorstwem massy tey dłużey trudnić się niechce.

9) Względem zarządzenia gotowemi funduszami tey massy.

10) Nareszcie względem różnych przedmiotów, tyczących się dalszey administracyi massy tey, i zabezpieczenia, oraz windykowania funduszów teyże przy zdaniu relacyi przez Kuratora z czynności od dnia 27 Czerwca 1820 roku, iako Epoki poprzedniego Zgromadzenia Wierzycieli massy tey w biegu będących, przedstawić się do deliberacyi tychże Wierzycieli maiących.

Z powyższych więc powodów, Trybunał dla dalszego kierowania massą Hrabi Działyńskiego, Uchwały Wierzycieli stósownie do Postanowienia J. O. Xięcia Namiestnika Królewskiego z dnia 22 Stycznia 1819 roku oczekiwać będzie.

W końcu oświadcza Trybunał: że niestawaiący Wierzyciele w myśl Art: X. Dekretu Królewskiego z dnia 15 Lipca 1809 roku uważani zostaną za przystępuiących do zdania większości Wierzycieli przed Delegowanym zgłaszaiących się, a wrazie iakowego niepomyślnego dla nich wypadku, sami sobie wynikłe nieodogodności przypisać będą musieli. — W Płocku dnia 19 Marca 1821 roku.

Bieńkowski.

Herman, Sekr.